

Agnès Martin-Lugand

Štěstí
mi
uniká
mezi
prsty

motto román

Štěstí mi uniká mezi prsty

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

Agnes Martin-Lugand

Štěstí mi uniká mezi prsty – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Agnès Martin-Lugand

Štěstí
mi
uniká
mezi
prsty

Praha 2018

Přeložila Dana Melanová

Copyright © Éditions Michel Lafon – Paris, 2015
Published by arrangement with Lester Literary Agency
Translation © Dana Melanová, 2018
Cover photography © KIRAYONAK YULIYA /
Shutterstock.com

ISBN tištěné verze 978-80-267-1196-4
ISBN e-knihy 978-80-267-1218-3 (1. zveřejnění, 2018)

*Guillaumovi, Simonu-Aderawovi
a Rémimu-Tarikovi, kteří jsou mým štěstím.*

*Štěstí je dětský sen,
uskutečněný v dospělosti.*

Sigmund Freud

*Nejkrásnější, co si žena může obléct,
je náruč milovaného muže.*

Yves Saint Laurent

~ 1 ~

Jako každou neděli v poledne se mi tam nechtělo. Jako každou neděli v poledne jsem se loudala, dělala všechno možné, abych oddálila odchod z domu. Jenomže...

„Iris!“ zavolal na mě Pierre. „Co děláš?“

„No jo, už jdu.“

„Pospěš si trochu, přijdeme pozdě.“

Proč manžel tak spěchal na oběd k mým rodičům? Zatímco já bych dala nevím co, abych se mu vyhnula. Jediná výhoda byla, že jsem mohla provětrat své poslední šaty. Večer jsem je došila a byla jsem s výsledkem spokojená. Snažila jsem se, jak to šlo, abych si udržela šikovnost v prstech a neztratila švadlenské schopnosti. A když jsem šila, na všechno jsem zapomínala: na svoji k smrti

nudnou práci v bance, na jednotvárný život, na naše rozpadající se manželství. Už jsem neměla svíravý pocit. Naopak: jakmile jsem zasedla k šicímu stroji nebo jsem kreslila modely, všechno ve mně pulzovalo, žilo.

Prohlédla jsem se naposledy v zrcadle a povzdechla jsem.

Pierra jsem dostihla už v předsíni, ťukal něco do mobilu. Chvilku jsem ho pozorovala. Zнала jsem ho skoro deset let, jeho nedělní úbor se nezměnil ani o fous: oxfordská košile, plátěné kalhoty a věčné měkké mokasíny.

„Tady jsem,“ povídám.

Trhl sebou, jako bych ho přistihla při něčem nedovoleném, a strčil mobil do kapsy.

„To to trvalo,“ zabručel a oblékl si sako.

„Koukni se, tyhle šaty jsem včera došila. Jak se ti líbí?“

„Moc hezké, jako obvykle.“

Přitom otevíral dveře a mířil k autu. Ani se na mě nepodíval. Jako obvykle.

Přesně v půl jedné zastavil náš vůz před domem mých rodičů. Otec nám přišel otevřít. Důchod mu nesvědčil, dost přibral a nedělní kravata ho čím dál víc škrtila. Stiskl ruku zeti a jen letmo políbil dceru, načež hned zatahl Pierra do obývacího pokoje.

aby si spolu vypili obligátní portské. Také jsem se tam zastavila a krátce pozdravila starší bratry, kteří popíjeli už druhou skleničku. Jeden se opíral o krb, druhý četl na pohovce noviny a společně komentovali politické události. Potom jsem zamířila do kuchyně za ženským klanem. Moje matka přepásaná zástěrou – jako každou neděli v posledních čtyřiceti letech – hlídala nedělní jehněčí kýtu a otevírala konzervy hrášku, zatímco mé švagrové dávaly jídlo svým potomkům. Ty nejmenší krmily z prsu. Starší děti na chvílku přestaly jíst sváteční oběd – zapečené brambory se smetanou a plátek studené pečeně –, aby políbily svoji tetu. Pomohla jsem matce, vysušila jsem salát, připravila zálivku a poslouchala, jak ty tři pomlouvají paní X, která ztropila scénu v lékárně, nebo tlachají o panu Y, jemuž objevili rakovinu prostaty. A matka vše glosovala podle toho, o čem šla řeč: „Měla by se stydět za takové chování, to se přece nedělá,“ nebo: „To je neštěstí, takový mladý...“ Já jsem mlčela, tyhle kecy jsem nesnášela.

Mlčela jsem i po celý oběd, jemuž jako vždycy velel můj otec v čele stolu. Občas jsem koukla na Pierra, který se cítil v mé rodině jako ryba ve vodě, a přitom to tu bylo tak nudné, úplně jiné, než bych si přála. Abych se rozptýlila, obsluhovala jsem u stolu jako v dobách, kdy jsem

byla nejmladší dcera; taky jsme byli jediní bezdětní. Když jsem se vrátila ke stolu s podnosem se sýry, obrátila se na mě švagrová.

„Iris, máš úchvatné šaty! Kdes je koupila?“

Usmála jsem se na ni a ucítila, že se na mě Pierre konečně podíval.

„Ty pocházejí z mé dílny.“

Svraštila obočí.

„Ušila jsem si je sama.“

„Pravda, zapoměla jsem, že jsi trochu šila.“

Chtělo se mi odpovědět jí, že není jediná, ale radši jsem mlčela. Neměla jsem dneska náladu na skandál.

„Jsi fakt nadaná, jsem z toho úplně paf. Myslíš, že bys mi mohla také takové ušít?“

„Jestli chceš, promluvíme si o tom.“

Její chuť obléct si šaty byla úplný zázrak. Změnit šatník švagrové byla výzva, které bych se s velkou chutí chopila: umíněně odmítala zakrýt své přebujelé tvary – pozůstatek po těhotenstvích – a cpala se do kalhot a beztvarých svetrů.

Následovalo chladné ticho. Radši jsem zase zaujala místo u stolu a k tématu se nevracela. Nera-da jsem si znovu připomínala svůj zmařený sen. Bylo to pro mne těžké.

„Stejně je škoda, že Iris nestudovala tu vysněnou školu,“ pronesl můj starší bratr.

Postavila jsem sklenici dříve, než jsem se stačila napít vína. Naklonila jsem hlavu na stranu a podívala se na něj. Tvářil se jako někdo, kdo právě udělal pěknou botu. Otočila jsem se k rodičům, kteří nevěděli, kam s očima.

„O jaké škole je řeč?“

„Špatně jsi to pochopila,“ ujala se slova matka. „Tvůj bratr chtěl říct, že jsi mohla v tomhle oboru uspět.“

Zasmála jsem se.

„To je pravda, mami, tys mě hodně podpořila, ještě jsem nezapomněla.“

V myšlenkách jsem se přenesla o deset let zpátky, když jsem pro ni ušila sváteční úbor. Míň by mě toho dne bolelo, kdyby mi dala facku.

„Iris, to nemyslíš vážně, že bych si oblékla takové hadry na svatbu tvého bratra! Jak bych v tom vypadala?“ sdělila mi pohrdavě a hodila šaty na židli.

„Mami, aspoň si je zkus,“ prosila jsem ji. „Jsem si jistá, že v nich budeš vypadat nádherně, strávila jsem nad nimi tolik času...“

„Líp bys udělala, kdyby ses učila ke zkouškám. Prospělo by ti to.“

Bratrův hlas mě vrátil do přítomnosti. Bratr pozoroval rodiče, očividně spokojený, že připomněl

věčnou příčinu nesváru mezi mnou a našimi zplo-
diteli, který trval po celou dobu mého dospívání.

„Tak už jí to řekněte. Je to tak dávno, je to pro-
mlčené. Teď jí to život nezmění!“

„Mohl by mi někdo vysvětlit, oč jde?“ otáza-
la jsem se nervózně a zvedla se od stolu. „Tati?
Mami?“

Švagrové se tázavě zadívaly každá na svého man-
žela a vstaly. Děti jako z udělání potřebovaly své
matky. Pierre také vstal, přistoupil ke mně a vzal
mě kolem ramen.

„Uklidni se,“ šeptl mi do ucha, než se obrátil
k ostatním. „Co to má znamenat?“

„Dobře, já to teda řeknu,“ zasáhl můj starší
bratr, když se přesvědčil, že děti jsou pryč. „Iris,
ty sis podala přihlášku na umělecko-průmyslovou
školu, když jsi dostudovala ekonomku, víd? A ni-
komu ses o tom nezmínila.“

„Jak to víš? Stejně mě nepřijali.“

„Jen sis myslela, že tě nepřijali, protože jsi od
nich nikdy nedostala odpověď... A v tom se prá-
vě pleteš.“

V krku se mi udělal knedlík a celá jsem se roz-
třásla.

„Přijali tě, ale nikdy ses to nedověděla.“

Jako v mlze jsem poslouchala bratra, který vy-
kládal, že mi rodiče otevírali dopisy a zjistili, k če-

mu se za jejich zády chystám. V té době jsem se totiž rozhodla, že až skončím tu zatracenou vysokou ekonomickou školu, kam mě proti mé vůli přihlásili, zatímco já jsem snila jenom o šicích strojích a návrzích modelů pro salony, konečně se osvobodím a budu dělat, co budu chtít. Konec konců jsem byla plnoletá a očkováná a už mi nebudou moct říct ani slovo. Skutečnost však byla úplně jiná a já jsem se to dověděla až dnes: rozhodli se, že se toho slavného dopisu zbaví; spálili ho. Zradili mě. Jako by mě právě někdo přejel parním válcem. Vlastní rodiče mi ukradli život. Vrávorala jsem, nohy jsem měla slabé, zvedal se mi žaludek, vší mocí jsem to přemáhala. Pocit nevolnosti se ovšem brzy rozplynul; převládla zuřivost.

„Je nám líto, ale tehdy jsme zkrátka museli zasáhnout...“

Kašlala jsem na omluvy bratrů, nikdy nemuseli snášet autoritu našich rodičů. Už proto, že byli kluci. Navíc si vybrali studium práv a medicíny. Zcela určitě to mnohem lépe vyhovovalo rodičovským představám. Obrátila jsem se k otci a matce, chtělo se mi je pokousat, skočit jim po krku.

„Jak jste mi mohli něco takového udělat? Jste... je to... je to nechutné!“

„Ta tvoje záliba v šití byla vždycky směšná,“

prohlásil chladně otec. „Nemohli jsme dopustit, abys skončila jako dělnice ve fabrice na konfekci.“

„S touhle školou bych nikdy v továrně neskončila! A i kdyby ano, co kdybych to dělala ráda? Vadí vám lidi, co se živí rukama? Neměli jste právo zasahovat mi do života, vybírat za mne a všechno zničit...“

Celá léta jsem připisovala svůj neúspěch, to, že mě nevzali na fakultu, na vrub vlastní neschopnosti. Myslela jsem si, že k ničemu nejsem, že nemám ani za mák talentu. A přesto jsem se pořád ještě snažila, šila, chtěla jsem se zlepšovat. Mohla jsem na tom být o tolik líp! Zatím jsem jen živila v bance.

„Iris, to už stačilo!“ pronesla matka řezavým hlasem. „Kolik je ti let?“

„Neustále jste mě jenom sráželi a ponižovali!“ křičela jsem. „Nikdy jste ve mě nevěřili!“

„Udělalí jsme, co pro tebe bylo nejlepší. Nikdy jsi nestála nohama na zemi. Jak jsme to mohli dopustit šest měsíců před tvou svatbou? Datum bylo stanoveno, oznámení připravena, šaty objednané...“

„Milý Pierre, můžete nám za to poděkovat,“ zasáhl do hovoru otec.

„Nemíchejte mě do téhle špinavé záležitosti a nepočítejte s tím, že vám poděkuju. Jak můžou

rodiče takhle zradit vlastní dítě? Mluvíte o manželství? No ano, o tom jsme měli mluvit my dva, Iris a já. Vy jste neměli právo rozhodovat za ni. Byla to moje role, můj úkol.“

Podívala jsem se na Pierra. V takových chvílích jsem si uvědomila, jak moc ho miluju. Když mě chránil. Když byl zase takový, jakého jsem ho poznala, když o mě bojoval, uznával mě, všímal si mě, když jsem pro něj žila. Nikdy mě nenapadlo, že se mě takhle zastane proti mým rodičům.

„Proč se k tomu dneska vracet?“ zabručela matka. „Co se stalo, stalo se. A jednou nám poděkuješ, že jsme rozhodli za tebe.“

„Jdeme,“ řekla jsem Pierrovi.

„Samozřejmě, jdeme domů.“

„Ale Iris, zůstaň, přece o nic nejde,“ ozval se bratr.

„Všechno zničili. Už nemám co dělat v tomhle domě, v rodině, kde si mě nikdo nevází! Jste jenom...“

„Co jsme?“

„Jste maloměšťáci, bez vzletu, bez fantazie, bez rozhledu. Kašlu na váš život... Bando reakcionářů!“

Otec prudce vyskočil ze židle.

„Nepočítej s tím, že sem vkročíš dřív, než se omluvíš.“

Podívala jsem se mu přímo do očí. Pierre mě přinutil couvnout a šeptl mi do ucha, abych nezacházela moc daleko.

„To se nikdy nestane, omlouvat se tady nebudu já!“

„Irisina zlost je zcela na místě,“ přidal se ke mně manžel.

Podpíral mě a já jsem opustila možná navždycky dům svého dětství. Mohla bych jim vůbec někdy odpustit? Pochybovala jsem o tom.

Sotva jsem dosedla do auta, rozbřečela jsem se. Pierre mě vzal do náruče nad rychlostní pákou. Hladil mě po zádech a šeptal mi slova útěchy.

„Ty bys mě nechal chodit do té školy?“ popotahovala jsem.

„Ale ano,“ řekl mi po chvíli. „Jedeme, nemá cenu tu stát.“

Pustil mě, sedla jsem si na své místo a on nastartoval. Dívala jsem se ven, ale nic jsem neviděla. A co bych vlastně měla vidět? Maloměsto v neděli odpoledne, tedy město duchů. Vztekla jsem si otřela slzy. Ovládl mě pocit nespravedlnosti a pohoršení. Měla jsem chuť všechno rozbít, všechno poslat do háje. Proč na mě rodiče byli vždycky takoví? Co jsem jim udělala? Nikdy neposlouchali, po čem toužím, nechtěli slyšet, že

chci být první švadlenou v návrhářském ateliéru. Co na tom bylo špatného? Celý čas jsem trávila bojem s nimi, snažila jsem se jim dokázat, že jsem schopná. Pořád jsem šila, i když mi nedovolili, abych se vyučila, i když rozhodli za mne, jakou vysokou školu budu studovat. Léta jsem přehlížela jejich chování, šicí stroj si stavěla na stůl v jídelně, nosila jsem výhradně šaty, co jsem si sama ušila, schválně jsem se zmiňovala o modelech, které si u mne objednaly mé přítelkyně, jejich matky... Zatímco jsem pořád brblala, Pierre mlčky řídil. Cítila jsem, že na mě vrhá znepokojené pohledy.

Jakmile vůz zastavil před naším domem, vystoupila jsem a zabouchla dveře. Hned nato jsem zaslechla pípnutí centrálního zamykání.

„Iris, povídej něco, prosím... neuzavírej se do sebe.“

Prudce jsem se k němu otočila.

„Co ti mám říct? Že mi zničili život? Že jsem nechtěla skončit takhle?“

„To fakt moc rád slyším. Netušil jsem, že jsi tak nešťastná.“

Poklesla mi ramena, najednou jsem se cítila strašně unavená. Vykročila jsem k němu a vklouzla mu do náruče. Byl napjatý, podráždila jsem ho.

„Pierre, to nemá s tebou vůbec nic společného, promiň, špatně jsem se vyjádřila. Nestěžuju si na

nás, na naše manželství. Jak by sis něco takového mohl myslet? Jsem šťastná, že jsi se mnou. Ale nikdy jsem nechtěla skončit v bance, měla jsem jiné ambice, víš to moc dobře, netajila jsem se s tím.“

„Jenomže ani já jsem netušil, že sis podala přihlášku na tu školu.“

„Chtěla jsem tě překvapit. Teda... pokud by mě přijali.“

„Pojďme domů, nebudeme diskutovat přede dveřmi všem na očích.“

Sousedé, hlavně naši přátelé, byli zjevně u oken a říkali si, co se asi u doktorů děje. V příštích dvou minutách neustále zvonil telefon. Naši přátelé žili stejně jako my v téhle čtvrti – nejlepší ve městě. Dokonce bych mohla říct, že všichni bydleli v pěti ulicích nejbližších našemu domu. Za tímto obvodem svět neexistoval.

Jakmile jsme byli uvnitř, padlo na mne ticho našeho domu a zavalila mě úzkost. Odkopla jsem baleríny a šla si lehnout na pohovku v obývací. Pierre si pomalu svlékl sako a pečlivě si ho pověsil, uložil si i peněženku a klíče od vozu. Potom za mnou přišel. Položil si mobil na nízký stolek, usedl vedle mne a projel mi rukou vlasy.

„Lásko, vím, že je zlé, co tě potkalo.“

„To je eufemismus.“

Vzdychl.

„Připustme ale, že tvá matka má v jednom bodě pravdu: je to minulost. Co se stalo, nejde odestát, nemůžeš změnit běh věcí.“

„To říkáš proto, abys mi zvedl náladu?“

„Neříkám, abys jim hned odpustila, nech čas, ať udělá své. Ale aspoň máš teď důkaz, že jsi nadaná, že tě na té škole chtěli... Už nemusíš pochybovat, umíš šít.“

Usmál se na mě a vzal mě do náruče. Nemohl pochopit, co jsem cítila. Nikdo mu nikdy nebránil, aby se naplno vrhl do medicíny. Zavibrování jeho telefonu přerušilo mé úvahy. Vztyčil se a chtěl ho vzít.

„Dneska odpoledne ne, Pierre, prosím!“

„Ale...“

„Ne, dneska žádný špitál. Je neděle, tenhle víkend nemáš službu ani příslužbu. Nemají tě žádat, abys přišel. Mám už dost toho, jak jsi v pozoru pokaždé, když ti zavolají. Jsem tvá žena a potřebuju tě.“

„Buď klidná, zůstanu doma. Dovol mi jen, ať jim odpovím.“

Kývla jsem hlavou. Vytůkal v rychlosti esemesku a s povzdechem opět položil mobil na stolek. Zase mě k sobě přitiskl.

Nechtěla jsem brečet, ale nevyšlo mi to. Nepřicházelo v úvahu, abych byla zase sama v našem

velkém domě, protože on musí do nemocnice. Dneska ne. Ne po tom, co jsem se právě dověděla. A když jsem netušila, co si mám počít s tímhle zjištěním, které mi převrátilo pohled na věci.

~ 2 ~

Po deseti dnech, kdy jsem se utápěla v černých myšlenkách a pořád váhala, jsem znovu našla úsměv. Počítala jsem s tím, že dneska večer překvapím Pierra. Připravila jsem pro tu příležitost báječnou večeři pro zamilované ve velkém stylu: svíčky, lahve dobrého vína, krásné talíře. A lehce sexy šaty, ale ne příliš, Pierre byl konzervativní. Když jsem si je naposledy vyzkoušela, řekla jsem si, jaká je škoda, že si k nim neobuju lodičky na jehle. Co se dá dělat. V tuto chvíli bylo důležité vyhovět manželovu vkusu. Nepochybovala jsem o tom, že mu svým sdělením způsobím šok, ale doufala jsem, že moje kuře na estragonu mu to pomůže strávit. Ještě poslední věc: musela jsem se ujistit, že naplánovaný večer klapne. Pierre mi výslovně zakázal,

abych mu volala do nemocnice, pokud by nešlo o naprosto urgentní případ, ale jedna esemeska snad bouří nerozpoutá: *Přijdeš na večeři?* Začala jsem se zase otáčet v kuchyni a k mému obrovskému překvapení přišla do pěti minut odpověď: *Ano, chceš jít do restaurace?* Usmála jsem se. Od toho průsvihu s rodiči se fakt docela snažil. Přesto jsem neustoupila od svého plánu: *Ne, zůstaneme doma, mám překvapení*, odepsala jsem mu. *Já taky*, odpověděl vzápětí.

O dvě hodiny později jsem slyšela klapnout dveře v předsíni.

„Krásně to voní!“ poznamenal Pierre, když za mnou přišel do kuchyně.

„Díky.“

Políbil mě nějak jinak. Obvykle jsem měla dojem, že jsem průsvitná, sotva jsem ucítila jeho rty na svých, tak byl ten polibek letmý, jen rutina v nejhorším slova smyslu. Teď mě políbil zaujatěji, zamilovaněji. Napadlo ho snad, že strávíme krásný večer se vším všudy? Já jsem v to doufala, a kdyby to bylo na mně, klidně bych začala dezertem. Přivinula jsem se k němu a stoupla si na špičky.

„Můžeme se najíst později, víš?“ navrhla jsem.

Lehce se usmál s ústy u mých.

„Nejdřív chci znát to tvé překvapení.“

Přinesla jsem talíře a usedli jsme ke stolu. Prodlužovala jsem napětí, vyzvala jsem ho, aby se pustil do jídla. Když se najedl, zabořil se pohodlněji do židle. Odložila jsem příbor.

„Kdo začne?“ zeptala jsem se.

„Máš přednost.“

Zachvěla jsem se na židli, najednou jsem nevěděla, kam s očima, nesměle jsem se usmála.

„No, vlastně... jsem dneska něco udělala... něco, co už jsem měla udělat dávno...“

Spolkla jsem doušek vína.

„A to?“ povzbudil mě.

„Dala jsem výpověď.“

Vztyčil se jako ve zpomaleném filmu. Dlouhé ticho.

„Řekni něco.“

Rysy mu ztvrdly. Odhodil ubrousek, prudce se narovnal a přísně se na mě podíval.

„Aspoň ses mi o tom mohla zmínit! Kruci! Jsem tvůj manžel, o takových věcech se rozhoduje ve dvou! Snad k tomu mám taky co říct!“

Teď jsem viděla rudě zase já. V poslední době se každá naše diskuse během několika vteřin zvrhla. Stále častěji jsme žili na žhavých uhlících. Stačila sebemenší malichernost a rozpoutala se hádka..., samozřejmě pokud byl doma.

„Pierre, já žádám jenom o tohle, totiž abych

s tebou mohla mluvit! Ale upřímně řečeno, nikdy nejsi doma. Tvůj život se omezuje na špitál.“

„Takže je to nakonec moje chyba? Jen zase nezačínej s výčitkami a s nemocnicí. Nehodlám se omlouvat za to, že mi jde o úspěch.“

„Neposloucháš mě, nedíváš se na mě. Chvilími jako bych pro tebe neexistovala. Nemysli si, že tvé chování v posledních dvou týdnech všechno změní.“

„To stačí!“

Zavřel oči, zhluboka si vzdychl a zamnul si kořen nosu.

„Nechci se hádat, nechci pokazit večer. Prosím.“

Zase si sedl, vypil sklenici vody, loktem se opřel o stůl a přetřel si rukou obličej. Potrásl hlavou.

„Ty a tvoje překvápka,“ zamumlal.

Pravda je, že jsem ještě neřekla všechno.

„Promiň... mám ještě...“

„Vlastně bych se neměl takhle rozčilovat,“ přerušil mě.

Podíval se na mě a vzal mě za ruku na stole. Usmála jsem se na něj. Napětí opadlo, tedy aspoň jsem v to doufala.

„A pak, dokonale to ladí s tím mým překvapením... Vlastně ses nemohla rozhodnout líc.“

Vykulila jsem oči. Byla jsem úplně pař.

„Budeme žít u Papuánců?“

Zasmál se, já taky. Sevřel mou ruku pevněji.

„Ne, chci dítě. Je načase, ne?“

Upíral na mě naléhavý pohled, byl zjevně dojatý svým oznámením a jistý si, že budu radostí skákat do stropu. Úsměv mi pomaloučku mizel z tváře. Naše plány rozhodně nebyly synchronizované.

„Budeš se moct aspoň plně věnovat rodině, jak jsme si to vždycky plánovali.“

Musela jsem ho rychle zastavit.

„Pierre, stop!“

Vymanila jsem ruku z jeho sevření.

„Nedala jsem v bance výpověď proto, abych měla děti.“

I on náhle zvažněl.

„Proč teda?“ zeptal se mě se sevřenými čelistmi.

„Našla jsem si vzdělávací program pro švadleny.“

„Žertuješ, doufám.“

„Vypadám na to?“

Měřil si mě, jako bych byla šílená.

„Ale to je hotové bláznovství! Co se stalo, stalo se. Už je pozdě, nikdy z tebe švadlena nebude. Rodiče ti provedli pěknou špinavost...“

„Špinavost? Teď snad žertuješ ty!“

Vyskočila jsem ze židle.

„Už je pozdě,“ opakoval. „Ve svém věku přece nezačneš zase studovat... což je ještě navíc přehnaný termín. Na tvé situaci to nic nezmění.“

„Ale samozřejmě že ano! Jakmile se vyučím, otevřu si butik. Začnu opravami oděvů, přeshíváním a potom si rozšířím klientelu a budu dělat zajímavější věci, modely na míru...“

„Počkej, počkej!“

Teď vstal on a začal přecházet po místnosti sem tam.

„Ty chceš být přeshívačka?“

„Pro začátek ano. Nebudu mít na vybranou.“

„To je šílenství! Budeš klečct na čtyřech před našimi přáteli a měřit jim délku? A to nemluvím o konverzaci při večírcích!“

„Staráš se víc o to, co tomu řeknou ostatní, než o moje štěstí? Takže jsi vlastně zajedno s mými rodiči!“

„No jasně, najednou tu máme velká slova! Poslyš, Iris, unavuješ mě. Děláš všechno úplně jinak, než jak jsme si spolu plánovali. Nepoznávám tě.“

Popadl sako, které se povalovalo na židli.

„Jdu na vzduch.“

„Tak jen jdi, jako vždycky utíkáš před debatou!“

Vyšel do zahrady a zmizel ve tmě. Nemohla jsem se hýbat, byla jsem úplně ztuhlá, pak jsem sfoukla svíčky a začala sklízet ze stolu. Všechno jsem uklidila, tvář jsem měla zpustošenou slzami. Slzami vzteku a smutku současně. Hlučně jsem popotahovala s hlavou nad výlevkou. Jak se

mohl večer, který tak dobře začal, takovou rychlostí zvrhnout? Co se to s námi stalo? Byli jsme jako dva cizinci, kteří už nemluví stejným jazykem, jeden druhého neumí poslouchat a pochopit jeho očekávání.

O dvacet minut později jsem zaslechla klapnout dveře. Stáhla jsem si gumové rukavice a šla mu naproti. Vrhla na mě chladný pohled.

„Dovol mi, ať ti to vysvětlím, prosím...“

„Jdu si lehnout.“

Neudělal jediné vstřícné gesto a vyšel z místnosti.

Bylo mi jednatřicet, měla jsem manžela, kterého zajímala daleko víc kariéra než jeho žena a který si právě teď připomněl, že bychom měli mít početnou rodinu; a měla jsem práci, jejíž jedinou zásluhou bylo, že jsem se nezbláznila sama a ztracená v tomhle velikém prázdném baráku. Byla jsem jenom Pierrova manželka. Nic jiného. Moc dobře jsem věděla, co se ode mne očekává: abych byla roztomilá a poslušná ženuška, která se bude blaženě usmívat nad profesionálními úspěchy svého drahého miláčka, brzy matka příkladné rodiny, jež bude rodit jedno dítě za druhým a čekat na potomky před školou. Přímo jsem už slyšela svoji tchyni, jak mě vychvaluje, že umím šít: „Budete

moc vyrábět masky a kostýmy pro školní besídky a jesličky.“ Ženy lékařů nemusí pracovat. Od-mítala jsem tenhle archaismus. Mí rodiče rozhodli za mne a vysoce překročili hranice toho, co se hodí. Můj manžel mi neprovede to, co oni. Neomezím se na roli kvočny, která ochotně vysedí blondaté hlavičky.

Právě jsme jeden druhého ztráceli, utápěli se v rutině a naprostém neporozumění. Musela jsem vzít věci do ruky. Pierre jistě nesl svoji část viny, ale připustila jsem si, že já za to taky hodně můžu. Moje laxnost, moje pasivita, zatrpkllost, jimž jsem poslední dobou podléhala, přispěly k ochladnutí našeho vztahu. To, že naprosto změním profesi, nás může zachránit a já to musím Pierrovi dokázat. Zase budu žena, do níž se kdysi zamiloval.

Pierre vypadal, že spí, když jsem vstoupila do naší ložnice. Nerozsvítila jsem žádné světlo a mlčky jsem vklouzla pod přikrývku.

„Dala sis načas,“ prohodil.

Přitiskla jsem se k jeho zádům a objala ho paží kolem pasu. Políbila jsem ho mezi lopatky. Nechtěla jsem, abychom usínali vzdálení jeden od druhého. Ztuhl a vyprostil se z mého objetí.

„Teď není správná chvíle, Iris.“

„O tohle mi zrovna nešlo... Ale s tebou nikdy nenastane ta správná chvíle. (Odsunula jsem se na

druhý konec postele.) Jen bych ráda věděla, jak bys chtěl mít s tímhle přístupem dítě...“

Pierre se zvedl a rozsvítil lampičku na nočním stolku. Usedl na kraj postele a uchopil hlavu do dlaní.

„Nechci, abychom se zase hádali, takže na tvoji poznámku nezareaguju... Ale uvědomuješ si to?“

Podíval se na mě přes rameno.

„Udělalas mi to za zády a říkáš mi, že nechceš děti.“

Taky jsem se napřímila.

„Není mi patnáct, nesrovnávej to s tím, že jsem neřekla o přijímačkách rodičům. Myslím, že dobře vím, co je pro mne dobré... A nikdy jsem neřekla, že nechci mít děti, jen tě žádám, abys měl trochu trpělivosti. Deset let života jsem tě podpořovala při tvých studiích a tvé kariéře v nemocnici a teď tě žádám, abys mi daroval šest měsíců.“

„Co je to za vzdělání? Vysvětli mi to.“

Vyložila jsem mu, jak jsem si tu školu našla, jak moc mě to nadchlo. Před několika dny jsem trochu náhodně padla na stránky, kde jsem objevila soukromou školu, která nabízela studium ne příliš finančně zatěžující. Na fungování školy nepřispíval subvencemi stát, financoval ji diskrétní mecenáš. Školné si můžu bez problémů zaplatit ze svých skromných úspor. Uklidnila jsem ho

ujištěním, že ani náhodou nezasáhnu do rodinného rozpočtu. Sdělila jsem mu, že vzdělávacího programu se účastní profesionálové z význačných modelových domů, a dokonce slavní návrháři.

„Jsem připravená pustit se do toho dobrodružství, chci to dovést do konce,“ řekla jsem manželovi na závěr.

„To je všechno pěkné, ale je to snad výběrová škola, každého tam nevezmou, ne?“

„Musím vytvořit nějaký model, nezáleží na tom jaký, a napsat motivační dopis, kde vylíčím svůj vztah k řemeslu a k návrhářství.“

Zazdil se do mlčení. Chtěla jsem, aby pochopil, že jsem pevně rozhodnutá.

„Mám konečně příležitost uskutečnit si svůj sen. Ale ne za deset, za patnáct let. Něco takového bych našim příštím dětem neudělala. Navíc nenávidím práci v bance, otravuju se tam, jsem nespokojená, zatrpklá a ty víš dobře, že taková nejsem. Chci mít taky báječný stimulující profesní život jako ty.“

„Poslední novota,“ vzdychl. „Poslyš, jsem unavený, vstávám brzy ráno.“

Zase si lehl a zhasl lampičku; stočila jsem se do klubíčka. Pierre nakonec zachrápal. A já jsem měla před sebou bezesnou noc...

~ ~ ~

Mizerně a málo jsem spala. Pierre byl pod sprchou, vyskočila jsem a šla mu připravit snídani. Když vešel do kuchyně, neřekl mi ani slovo, nalil si šálek kafe a z kuchyňského okna se díval do zahrady. Neodvažovala jsem se otevřít pusu. Prolomil mlčení.

„Uvažoval jsem...“

„Poslouchám.“

Otočil se a přistoupil ke mně. Zůstala jsem sedět a dívala se na něj.

„Tak jo, jdi do toho, buď švadlena.“

Doširoka jsem v šoku otevřela oči, chtěla jsem se usmát, poděkovat mu.

„Mám ovšem jednu podmínku,“ zarazil mě. „Jakmile školu dokončíš, budeme mít dítě. A nepřichází v úvahu, že by sis otvírala butik, tenhle dům je dost velký. Zařídíš se na půdě, stejně už tam šiješ, tak budeš moct pracovat, a přitom se starat o děti.“

Míč byl na mé straně. Díky.

„Samozřejmě, to mi vyhovuje. Děkuju.“

To bylo jediné, co mě napadlo. Vzdychl a šel odložit prázdný šálek do dřezu.

„Jdu do práce, ahoj večer.“

Podařilo se mi odejít z banky bez dodržení výpovědní lhůty: na konci týdne jsem se s ní definitivně rozloučila. Den nato jsem jako boxer, který

se chystá do ringu, vystoupala na půdu. Rozkašlala jsem se, tolik tam bylo prachu. Přistoupila jsem ke svému šicímu stroji a sundala z něj látkový obal. Můj šicí stroj a já... Představovala jsem si, že mě s ním pojí stejné pouto, jaké váže hudebníka k jeho nástroji. Můj klavír, moje kytara, to byla moje singrovka. Dneska jsem na ni spoléhala, ta výzva byla obrovská. Šla dobře, tím líp. Měla jsem vlhké ruce, srdce mi tlouklo jako o závod. Nesmím to zkazit. Přemýšlela jsem o modelu, který jsem chtěla poslat k přijímacím zkouškám. Načrtla jsem dvoubarevné šaty, černé a tyrkysové, inspirovala jsem se jedním modelem od Courrèges, s kulatým límcem zdůrazněným štepováním, s krátkými rukávy a dragounem.

Všechno bylo na místě, pedál jsem měla pod nohou a látku v rukách. První operace: zapnout stroj; světýlko se rozsvítilo. Druhá operace: zkontrolovat špulku se spodní nití; byla na místě a navinutá. Třetí operace: vsunout látku pod jehlu a přitlačit nožičku jezdce; žádný odpor. Stačí jeden pohyb a rozjede se to. Moje noha se jemně opře do pedálu a místností se rozlehne charakteristický klepavý zvuk šicího stroje. Ruce pevně svírají látku a táhnou ji od jezdce. Fascinovala mě jehla, která se zabodávala pravidelně a přesně do látky, zase z ní vyjížděla a tvořila naprosto pravidelný steh.

Méně nadšení ve mně vzbuzovalo psaní dopisu. Přesto jsem se mu věnovala celé tři po sobě jdoucí dny a ke svému velkému překvapení jsem pocítila z psaní nelíčenou radost. Poprvé v životě jsem měla možnost vyjádřit svoji lásku k módě a šití. Když jsem skončila, všechno jsem odeslala.

Pierrovi jsem se se svými pokroky nesvěřila. To by nebylo dobré. Předstíral, že se o můj plán zajímá, ale nebyla jsem naivní. Z úst mi už nevyšla žádná výčitka. Když se vracel domů brzy, což bylo zřídka, přivítala jsem ho s úsměvem. Nebylo to nic obtížného, cítila jsem se svobodná, znovu jsem našla energii, kterou jsem tak dlouho postrádala. Doufala jsem, že to oceňuje. Skrývala jsem svou úzkost z toho, co mě čeká; čekání bylo nekonečné a úplně mě paralyzovalo. Celých čtrnáct dní jsem skoro nešila, jenom jsem vyhlížela poštáka. Trávila jsem víc času v zahradě než v domě. Desetkrát, dvacetkrát jsem si ráno ověřovala, že jsem ho nepropásla. Na tohle vzdělání jsem vsadila všechno. Nebylo to až příliš? Kdyby mě nepřijali, můj sen by se rozplynul jako dým. Pierre by mi nedovolil, abych to zkusila ještě jednou, a já bych přestala brát antikoncepční pilulky.

~ ~ ~

Listonoš mi předal zázilku, byla to jediná obálka, rozsudek, na nějž jsem každý den čekala. Horečně jsem ji rozlepila. Se zavřenýma očima jsem vytáhla dopis. Několikrát jsem se hluboce nadechla a vydechla. Na prosté kartičce krémové barvy stála krátká odpověď napsaná elegantním písmem černým inkoustem: *Očekávám vás 10. ledna v atelieru.* Skákala jsem po domě a křičela radostí. Potom jsem dostala neovladatelný záchvat smíchu. A najednou jsem ztuhla: uvědomila jsem si jeden rozhodně nezanedbatelný detail: škola byla v Paříži, skoro tři hodiny cesty od našeho bydliště.

„Paříž není zrovna blízko,“ poznamenal Pierre.

„Máš pravdu.“

Seděla jsem s nohama pod sebou na gauči vedle něj a on mě soustředěně a pozorně poslouchal.

„Kdy bys měla začít?“

„Za měsíc.“

„A jak si to představuješ? Skutečně máš chuť do toho jít?“

„Trvá to jenom půl roku, není to dlouho. V červenci budu zpátky. Mám obrovské štěstí, že mě přijali.“

Ještě jednou jsem ho požádala o svolení. S povzdechem se na mě podíval. Potom vstal.

„Kde budeš bydlet? Nikoho tam neznáš!“

„Najdu si nějaký pokoj v podkrovní.“

Zvedl oči k nebi.

„To mě má uklidnit?“

„Každý víkend budu jezdit domů.“

Chodil po obýváku sem tam.

„Nebo taky ne. Budeš mít spoustu práce...

Dům bude bez tebe prázdný.“

„Přemýšlej o výhodách, zůstaneš v nemocnici tak dlouho, jak budeš chtít, bez rizika, že až přijdeš domů, budu se tvářit našťavaně.“

Na okamžik se zamyslel a usmál se. Právě jsem vytáhla zásadní argument, aby souhlasil.

„A já budu mít spoustu věcí na vypravování. Konečně zažiješ ten báječný pocit, že máš šťastnou a spokojenou ženu.“

Nespustil ze mě pohled, opět si sedl vedle mne a vzal mě do náruče.

„Budeš mi chybět.“

Bylo to skoro až příliš snadné. Každopádně moc krásné na to, aby to byla pravda.

„Ty mně taky,“ odpověděla jsem mu. „Budeš mě moct občas navštívit, strávíme spolu v Paříži víkendy jako zamilovaní.“

„Uvidíme.“

Prosinec utekl rychlostí s velkým R při přípravě svátků. Překvapila jsem Pierra, když jsem bez mrknutí oka souhlasila, že o Vánocích pomůžu tchyni.

A největší potěšení jsem mu způsobila, když jsem dokonce pozvala naše přátele na silvestra a všechno jsem zorganizovala. Pierrova rodina i přátelé uznali, že jsem takhle aktivní nikdy nebyla, ale stejně si neodpustili skeptické narážky na mé plány. „Proč se do něčeho takového pouštíš?“ opakovali. Patrně jim hlavně bylo divné, že budu dobrovolně celé týdny bez Pierra. Pierre zůstával během těch hovorů neutrální.

S mými rodiči to bylo něco úplně jiného. Od oné osudové neděle jsem s nimi nepromluvila slovo. Bratři mi několikrát telefonovali. Při každém hovoru jsem jim zavěsila. Necháпали, že se nedokážu přenést přes to, co mi rodiče udělali. Podle nich jsem mohla za to, že se rodina rozpadla. Když mi to vyčítali a jednali se mnou jako s vyvrhelem, požádala jsem je, aby se už neunavovali a nevolali mi. Štval mě ale Pierrův postoj. Ujal se role prostředníka mezi rodinou a mnou. Vzal si do hlavy, že se nás pokusí usmířit. Věděla jsem, že k našim pravidelně telefonuje. Dokonce si dokázal představit, že by šel na nedělní jehněčí kýtu sám, „aby uklidnil situaci“, jak mi řekl, aby se ospravedlnil. A taky proto, že jsem si nakonec stejně našla způsob, jak si dělat, co chci. Jeho ironie se nedala přehlédnout.

~ ~ ~

Týden před odjezdem do Paříže jsem neměla chuť k jídlu, trpěla jsem nespavostí, probouzela jsem se uprostřed noci leknutím a lepila jsem se na Pierra v marné snaze, že mi to pomůže znovu usnout. Pokaždé, když jsem se pokusila něco ušít, dopadlo to fiaskem: model neměl tvar, stroj mi vypověděl službu, nebo jsem roztrhla stříh. Pierrovi rodiče se rozhodli, že mě v mém plánu podpoří, a zařídili, že se mě v Paříži ujmou jejich přátelé, manželský pár, a půjčí mi podkrovní pokoj blízko náměstí de la Bastille. Jakmile jsem si představila, co si s sebou musím vzít, nemohla jsem balit a propadla jsem panice.

Neodvázila jsem se požádat Pierra, aby si vzal týden dovolenou, a teď jsem toho litovala. Jednou večer jsem udělala něco, co nikdy nedělám, vydala jsem se do nemocnice, abych ho odchytila, až skončí s ambulancí. Sekretářka mě přijala s úctou, jaká se musí projevovat lékařově manželce, a informovala mě, že můj muž právě ordinuje. Muse-la jsem zůstat v čekárně.

„Co ty tady?“ zeptal se, jakmile mě o pár minut později spatřil.

Zvedla jsem se, sotva jsem zaslechla jeho hlas.

„Chtěla jsem tě vidět.“

„Pojď za mnou.“

Jako pokaždé si ode mne na svém pracovišti zachovával odstup.

„Byl bych radši, kdybys mi to řekla předem,“ poznamenal, jakmile za námi zavřel dveře kanceláře. „Ale dobrá... máš štěstí, už jsem skončil.“

„Tím líp, aspoň budeme mít večer čas.“

Sklopila jsem oči.

„Něco je v nepořádku?“

„Ne! Jen si uvědomuju, k čemu se chystám.“

Sundal si plášť a zařadil chorobopisy, které se povalovaly po stole.

„Mám strach, že nebudu na úrovni. Bojím se, že rodiče měli pravdu, že šití je jenom hobby, že nemám na to být profesionálka.“

„Poslyš, jdeš tam, aby ses to dověděla, je to pro tebe test, pokud to nebude fungovat, podnikneš něco jiného, aspoň toho nikdy nebudeš litovat. Nikdo ti nic nevyčte, jestli se ti to nepovede, já tedy rozhodně ne.“

Objal mě.

„Je v tom ještě něco jiného, Iris?“

„Děsí mě pomyslením, že tě každý den neuvidím. Nikdy jsme nebyli od sebe. Co si počnu?“

Vzdychl a třel mě po zádech.

„Sama jsi to řekla, nebude to trvat dlouho, šest měsíců je jako nic. Týdny utečou jako voda, tím jsem si jistý. Jdeme?“

Oblékl si kabát, otevřel dveře a vtáhl mě do bludiště nemocničních chodeb. Cítila jsem na sobě jeho pohled. Ráda bych se usmála, byla nadšená, ale myslela jsem pouze na to, že budeme od sebe. Na parkovišti mě Pierre chytil za paži.

„Počkej, na něco jsem zapomněl, ani se nehni, jsem tu hned.“

Zaběhl znovu do budovy.

O deset minut později se vrátil s úsměvem na rtech.

„Je to dobré, vyřídil jsi to?“

„Musel jsem zabojovat, ale dostal jsem, co jsem chtěl.“

Svraštila jsem obočí.

„Zrušil jsem všechny konzultace po osmnácté hodině do konce týdne.“

„Nebudeš mít problémy?“

„Neboj se.“

Vrhla jsem se mu do náruče, těsně mě k sobě přivinul.

Jakmile jsme přijeli na předměstí Paříže, rozhostilo se v autě tíživé ticho. Až dosud to bylo fajn. Pierre přestal úplně mluvit, když začal hledat místo na zaparkování v ulici, kde stál dům, který se stane mým příštím bydlištěm. Nepokoušela jsem se udržovat zdání konverzace až do chvíle, kdy

jsme vstoupili do mého nového domova. Odložil zavazadla na postel a rychle obešel garsonku. Vyhlédl z okna, zkontroloval zámek u vchodových dveří, zapnul ploténky elektrického sporáku v kuchynce, očichal lednici...

„Pierre, je to dobré!“

„To vidím. Nevybalíš si zavazadla?“

„Udělám to, až odjedeš, aspoň se zabavím. Myslím, že budu dneska špatně usínat.“

Přistoupila jsem k němu a vklouzla mu do náruče.

„Najdeme si nějaké místo, kde se navečěříme, než pojeděš zpátky.“

Snědla jsem tři sousta a odstrčila talíř, nedokázala jsem nic pozřít. Pierre na tom byl stejně. Objednal kávu, požádal o účet a zabral se do pozorování ulice. Nemluvila jsem, věděla jsem, že jakmile otevřu pusu, vybuchnu.

„Je divné být tady,“ řekl a ani se na mě nepodíval.

Chytila jsem ho za ruku, obrátil se ke mně.

„Musím jet... Trvá to, než dorazím domů...“

U domovních dveří mě přitáhl k sobě.

„Budeš dávat po cestě pozor?“

„Nelíbí se mi, že tu budeš sama.“

„A co myslíš, že se mi stane?“

„Potkáš špatného člověka, stane se ti nehoda. Buď opatrná, prosím.“

„Slibuju. (Zvedla jsem k němu hlavu.) Pro tebe to platí taky. Nedři se do úmoru jen proto, že nebudu doma, abych ti za to nadávala.“

Vzal můj obličej do dlaní, odhrnul mi vlasy z čela.

„Víš, nezajímal jsem se příliš o ten tvůj podnik, ale chci, abys věděla, že jsem na tebe pyšný, na to nikdy nezapomeň.“

Zase se o mě zajímal, byl pozorný.

„Stiskni mě silněji.“

Zůstali jsme několik minut přilepení k sobě. Pevně jsem ho objímala, líbala na tváře, na rty, konečně jsem dala průchod slzám. Pierre mi osušil obličej a pomalu a něžně mě políbil. Lehce odtrhl rty od mých úst.

„Miluju tě.“

Už celé měsíce mi to neřekl.

„Taky tě miluju.“

Poslední polibek a pustil mě.

„Teď jdi domů.“

„Zavolám ti zítra, hned jak to půjde.“

Otevřela jsem dveře činžáku a Pierre udělal čelem vzad. Ještě se ohlédl, usmál se na mě a kývl, abych šla do domu, poslechla jsem ho. Když jsem přecházela dvůr, abych se dostala ke schodišti, řekla

jsem si, že se poprvé vrací domů beze mne. Ale možná nás to odloučení zase spojí a oživí plamen.

Zamkla jsem garsonku na dva západy, sedla si na postel a rozhlédla se kolem sebe. V jednatřiceti letech jsem měla zase žít studentským životem v garsonce. Doufala jsem, že o víkendu nebudu mít dojem, že se vracím k rodičům s jediným cílem: vyprat si prádlo. Můj životní prostor v týdnu se omezoval na dvacet metrů čtverečních. Nemohla jsem tvrdit, že je to tu špinavé nebo staromódní, bylo to naprosto v pořádku. Stejně jsem neměla právo se nad čímkoli ošklíbat vzhledem k tomu, že jsem neplatila nájem. Poprvé v životě jsem litovala, že nemám televizi. Nikdy jsem se na ni nedívala, ale cosi mi říkalo, že její společnost by mi udělala dobře v příštích osamocených večerech. Nevkládám příliš velkou naději do své nové životní pracovní etapy a nehřeším nadměrným sebevědomím?

~ 3 ~

V žaludku jsem měla kouli velkou jako granát, ruce vlhké a nohy se pode mnou podlamovaly. Impozantní vzhled budovy mého nového působiště mi náladu nijak nevylepšil. Stála jsem před vchodem do haussmannovského domu ve čtvrti chrámu Madeleine. První den školy. Bylo 10. ledna a čekali mě. A co jestli na to nemám? Co když nenajdu místo? Byla to moje jediná šance, jak si splnit dávný sen, a najednou mi připadal tak křehký! Dodala jsem si odvalu, potřásla hlavou a konečně popošla až ke vznešené vstupní bráně. Ještě než jsem stačila strčit do dveří, otevřely se a z budovy vyšli dva muži. S vážnými obličejí, v oblecích s kravatou, v ruce diplomatické kufříky, vůbec si mě nevšimli, pokračovali v kon-

verzaci a nastoupili do zadní části velkého černého auta, které okamžitě vyrazilo od chodníku. Vstoupila jsem do luxusní haly s červeným kobercem na schodišti, se stěnami obloženými dřevem, se zlacením a zelení; a nesmím zapomenout na domovnickou lóži. Žádné schránky na dopisy. Jenom cedulky na stěně. *Capital Risk Development*, to není pro mě, *J. Investissements* také ne, *G & M společníci*, ani tohle. *Ateliér, třetí patro*. To je ono.

Ve výtahu jsem se podívala do zrcadla: můj obličej mě vyděsil. Měla jsem kruhy pod očima a bledá jsem byla jako smrtka. Na odpočívadle ve třetím poschodí byly jenom jedny dvojkřídlé dveře. Zazvonila jsem. Otevřela mi žena.

„Předpokládám, že jste Iris,“ oslovila mě vážným a podmanivým hlasem.

„Ano, dobrý den.“

„Jsem Marthe. Čekala jsem vás. Pojdte dál.“

Bylo jí něco přes šedesát a byla nesmírně krásná a elegantní, jako by patřila do jiné doby. Účes z tmavých, vlnitých vlasů byl nalakovaný, ale nevypadal na to. Oříškové oči a plná rudá ústa dodávaly zář její porcelánové pleti. Následovala jsem ji chodbou a pozorovala její chůzi manekýny; hlavu nesla vysoko, záda měla rovná, v bedrech prohnutá, ramena držela dozadu, vykračovala si na